

Prepandemic to early COVID-19: Changes in couple functioning and links with harsh parenting

Tutkimus tarkasteli ajallisia muutoksia parisuhteen laadussa ennen koronapandemiaa ja pandemian alkuvaiheen aikana. Hypoteesit perustuivat kahteen teorianmalliin: (I) Perheen stressimallin mukaan koronapandemiaan liittyvät stressitekijät, kuten toimeentulon epävarmuus ja sosiaalisen elämän muutokset, voivat kuormittaa parisuhdetta. Parisuhteen kuormittuneisuus voi puolestaan heijastua vanhemmuuteen ja ilmetä esimerkiksi kuritusväkivaltana. (II) Parisuhteen suojaavuusmallin mukaan parisuhde on tärkeä voimavara perheessä. Toimiva parisuhde voi suojata koronapandemiaan liittyviltä stressitekijöiltä ja auttaa näin ylläpitämään lapsen tarpeet huomioivaa vanhemmuutta.

Tutkimukseen osallistui 535 äitiä, jotka raportoivat parisuhteen laatua ennen koronapandemiaa (2016-2020) ja pandemian alkuvaiheessa (touko-kesäkuu 2020). Parisuhteen laadun lisäksi äidit raportoivat perheen kohtaamia koronapandemiaan liittyviä stressitekijöitä (esimerkiksi terveyshuolet, taloudelliset menetykset, sosiaalisten kontaktien väheneminen) ja vanhemmuuden laatua (esimerkiksi riitely, psyykkinen kaltoinkohtelu, fyysinen kaltoinkohtelu).

Tulokset osoittivat, ettei parisuhteen tunnetason tyytyväisyydessä tapahtunut keskimääräisiä muutoksia verrattaessa aikaa ennen koronapandemiaa ja pandemian alkuvaiheessa. Yllättäen kuitenkin kokemus parisuhteesta jaetusta yhteisyydestä lisääntyi pandemian alkuvaiheessa. Tarkemmin sanottuna, 10.4 % koki yhteisyyden lisääntyneen ja vain 5.6 % koki parisuhteen yhteisyyden vähentyneen. 84.9 % ei kokenut muutoksia parisuhteen yhteisyydessä. Vastoin perheen stressimallia, koronapandemiaan liittyvät stressitekijät eivät selittäneet muutoksia tunnetason tyytyväisyydessä tai koetussa yhteisyydessä. Parisuhteen laadussa havaitut ajalliset muutokset eivät siis välttämättä liittyneet lainkaan koronapandemiaan.

Parisuhteen suojaavuusmallin mukaisesti osoittautui kuitenkin, että parisuhteen laatu suojaasi vanhemmuutta koronapandemiaan liittyviltä stressitekijöiltä. Jo keskimääräinen tunnetason tyytyväisyys (esim. riitelyn puute) ja kokemus yhteisyydestä (esim. yhteinen tekeminen) riittivät estämään koronapandemiaan liittyvien stressitekijöiden vaikutuksen vanhemmuuteen.

Tutkimuksen tulokset tukevat käsitystä, että toimiva parisuhde voi auttaa perheitä suojautumaan pandemian kaltaiselta kriisiltä. Vastaavasti parisuhteen ongelmat voivat muodostaa haavoittuvuustekijän, joka lisää riskiä heikkolaatuiselle vanhemmuudelle. Pariskuntien välisen tuen ja yhteistyön lisääminen voi olla tehokas keino lisätä perheiden ja vanhempien resilienssiä kriisiaikoina. Aihepiiristä tarvitaan kuitenkin lisää pitkittäistutkimusta, jossa parisuhteen ja vanhemmuuden laatua mitataan toistuvasti useita kertoja sekä ennen että pandemian aikana. Lisätutkimusta tarvitaan myös pitkittyneiden pandemiatilanteiden vaikutuksista, sillä tämä tutkimus keskittyi vain pandemian alkuvaiheeseen.

Lähde: Lindblom, J., Korja, R., Karlsson, H., Karlsson, L., Karukivi, M., Pajulo, M., & Nolvi, S. (2024). Prepandemic to early COVID-19: Changes in couple functioning and links with harsh parenting. *Journal of Family Psychology*, 38(4), 536–547. <https://doi.org/10.1037/fam0001184>